

XII. Migráció

Ebben a fejezetben a Magyarországra érkező migránsokkal kapcsolatos fogalmakat, a kapcsolódó jogszabályokat és az országban élő migránsokat megillető ellátásokat ismertetjük.

EGT állampolgárok:

- 2007. évi I. törvény a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról
- 113/2007. (V. 24.) Korm. rendelet a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény végrehajtásáról

Szabad mozgás és tartózkodás joga illeti meg a magyar állampolgárt és az ő nem magyar állampolgár családtagját, valamint EGT állampolgárt és annak családtagját. Az **EGT állampolgár** az Európai Unió tagállama és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más állam állampolgára, továbbá az Európai Közösség és tagállamai, valamint az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban nem részes állam között létrejött nemzetközi szerződés alapján a szabad mozgás és tartózkodás joga tekintetében az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes állam állampolgára.

A százyolcvan napon belül **kilencven napot meghaladó tartózkodás jogát** az gyakorolhatja,

- akinek célja keresőtevékenység folytatása,
- aki a tartózkodás teljes időtartamára elegendő forrással rendelkezik önmaga és családtagjai számára ahhoz, hogy tartózkodásuk ne jelentsen indokolatlan terhet Magyarország szociális ellátórendszerére, és biztosítási jogviszony keretében jogosult az egészségbiztosítási szolgáltatások igénybevételére, vagy azok fedezetéről maga gondoskodik, vagy
- aki oktatási intézményben tanul - ideértve a szakképzést, továbbá a felnőttképzést, ha annak képzési programja akkreditált - és tartózkodása teljes időtartama során elegendő forrással rendelkezik önmaga és családtagjai számára ahhoz, hogy tartózkodásuk ne jelentsen indokolatlan terhet Magyarország szociális ellátórendszerére, valamint biztosítási jogviszony keretében jogosult az egészségbiztosítási szolgáltatások igénybevételére, vagy azok fedezetéről maga gondoskodik.

Ha az EGT-állampolgár teljesíti a három hónapot meghaladó tartózkodás feltételeit, akkor családtagja is jogosult tartózkodásra. **Családtag** az EGT-állampolgára házastársa, valamint saját vagy házastársa a 21 életévet be nem töltött vagy eltartott leszármazottja, és eltartott felmenője.

Az EGT-állampolgár három hónapot meghaladó tartózkodás esetén a **93.** naptól köteles a tartózkodását bejelenteni, csatolni kell a tartózkodás feltételeinek fennállását igazoló dokumentumokat. Ha a tartózkodás célja keresőtevékenység, akkor ezt munkaszerződéssel, vagy vállalkozói nyilvántartási számmal, vagy olyan dokumentummal kell igazolni, ami alátámasztja, hogy munkát keres, és a keresőtevékenység megkezdése valószínű. A tartózkodás bejelentéséről a hatóság **regisztrációs igazolást** állít ki.

Elegendő forrással rendelkezik a kérelmező, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem eléri az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét. Nem rendelkezik elegendő forrással az a személy, aki a szociális törvény alapján három hónapot meghaladóan idős korúak járadékában, aktív korúak ellátásában, kiemelt ápolási díjban részesül.

Az EGT-állampolgár keresőtevékenységének megszűnése esetén a tartózkodási jogát megtartja, ha balesettel vagy egészségkárosodással összefüggő és gyógykezelés miatt keresőképtelen, álláskeresővé vált, vagy szakképzésben vesz részt. Ha az EGT-állampolgár álláskeresővé vált, és keresőtevékenysége több mint egy évig tartott, akkor korlátlan ideig maradhat, ha kevesebb, mint egy évig, akkor hat hónapig.

Harmadik ország állampolgárságával (azaz nem EGT és nem magyar állampolgár) rendelkező családtag számára három hónapot meg nem haladó tartózkodás esetén a hatóság **vízumot** állít ki, ennél hosszabb tartózkodás esetén pedig **tartózkodási kártyát**.

Állandó tartózkodásra jogosult az az EGT-állampolgár és az a harmadik országbeli családtagja, illetve a magyar állampolgár harmadik országbeli családtagja, aki öt éven át megszakítás nélkül, jogszerűen Magyarország területén tartózkodott.

Harmadik országbeli személyek beutazása és tartózkodása

- 2007. évi II. törvény a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról
- 114/2007. (V. 24.) Korm. rendelet a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény végrehajtásáról

Harmadik országbeli, a hontalan, és aki nem EGT és nem állampolgár. Hontalan az, akit egyetlen állam sem ismer el állampolgárának.

A száznyolcvan napon belül kilencven napot meg nem haladó tartózkodási vízum kiadására a külpolitikáért felelős miniszter, a konzuli tisztviselő és a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Hivatal) és annak országos illetékességgel rendelkező Nyugat-dunántúli Regionális Igazgatósága (Igazgatóság) jogosult.

A száznyolcvan napon belül kilencven napot meghaladó tartózkodás céljából az a harmadik országbeli állampolgár utazhat be és tartózkodhat Magyarországon, aki, rendelkezik érvényes úti okmánnyal, a vissza- vagy továbbutazáshoz szükséges engedéllyel, igazolja beutazása és tartózkodása célját, Magyarországon van szálláshelye vagy lakóhelye, és a tartózkodás időtartamára rendelkezik a lakhatáshoz, megélhetéshez, kiutazás költségeihez anyagi fedezettel, és egészségügyi ellátások tekintetében biztosított, vagy tudja annak költségeit viselni. Továbbá rendelkezik az alábbiak közül valamelyik engedéllyel:

- száznyolcvan napon belül kilencven napot meghaladó tartózkodásra jogosító vízum,
- három hónapot meghaladó tartózkodási engedély,
- tartózkodási engedéllyel: hivatalos, kutatási, családegyesítési, látogatási, keresőtevékenység, stb.
- bevándorlási engedéllyel (2007. július 1-je előtt elbírált),
- letelepedési engedéllyel (2007. július 1-je előtt elbírált),
- ideiglenes letelepedési engedéllyel,
- nemzeti letelepedési engedéllyel,
- EK letelepedési engedéllyel.

A fenti engedélyekről a hatóság igazolást állít ki.

EU Kék Kártya olyan tartózkodási engedély, amely magas szintű képzettséggel rendelkező birtokosát valamely tagállam területén történő tartózkodásra, és egyúttal magas szintű képzettséget igénylő munkavállalásra jogosítja. Legalább egy évre kell kiállítani. Amennyiben a foglalkoztatásra irányuló szerződés ennél rövidebb időtartamra szól, akkor az EU Kék Kártyát a foglalkoztatásra irányuló szerződés

szerinti jogviszony időtartamát három hónappal meghaladó időtartamra kell kiállítani, de maximális időtartama négy év, amely alkalmanként legfeljebb négy évvel meghosszabbítható.

Menedékjog

Az Alaptörvény XIV. cikkelye alapján Magyarország kérelemre **menedékjogot** biztosít azoknak a nem magyar állampolgároknak, akiket hazájukban vagy a szokásos tartózkodási helyük szerinti országban faji, nemzeti hovatartozásuk, meghatározott társadalmi csoporthoz tartozásuk, vallási, illetve politikai meggyőződésük miatt üldöznek, vagy a közvetlen üldöztetéstől való félelmük megalapozott. Nem jogosult menedékjogra az a nem magyar állampolgár, aki Magyarország területére olyan országon keresztül érkezett, ahol üldöztetésnek vagy üldöztetés közvetlen veszélyének nem volt kitéve.

- 2007. évi LXXX. törvény a menedékjogról,
- 301/2007. (XI. 9.) Korm. rendelet a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény végrehajtásáról

A menedékjogról szóló törvény határozza meg a menedékjog tartalmát, a menekültként, oltalmazottként, menedékesként való elismerés feltételeit. A menedékjogról szóló törvény rendelkezéseit a Genfi Egyezményrel és az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményrel összhangban kell alkalmazni.

Menedékesként ideiglenes védelembe helyezik azt a külföldit, aki tömegesen menekülők csoportjába tartozik, és az Európa Unió Tanácsa ideiglenes védelemre jogosultként elismer, valamint azokat, akik hazájukból, polgárháború vagy az emberi jogok durva megsértése miatt elmenekülni kényszerülnek. A menedékes kap személyazonosításra alkalmas, egyszeri ki- és visszautazásra alkalmas okmányt, ellátást, támogatást, szállást. A menedékes köteles szálláshelyét a menekültügyi hatóságnak bejelenteni és a hatósággal együttműködni. Az ideiglenes védelem időtartama legfeljebb egy év. Ez alatt az év alatt dől el, hogy elismerik-e a hatóságok menekültként vagy oltalmazottként, de letelepedett státuszt is szerezhethet.

Befogadottként védelemben részesül az a külföldi, aki nem felel meg a menekültként vagy oltalmazottként való elismerés feltételeinek, de fennáll annak a veszélye, hogy származási országába történő visszatérése esetén faji, illetve vallási okok, nemzeti hovatartozása, meghatározott társadalmi csoporthoz tartozása, vagy politikai meggyőződése miatt üldöztetés veszélyének és nincs olyan biztonságos harmadik ország, amely befogadja.

Menekültet többnyire a magyar állampolgárral azonos jogok és kötelezettségek illetik meg, azonban a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választását, valamint a helyi népszavazást kivéve nem rendelkezik választójoggal, és nem tölthet be olyan munkakört, amihez magyar állampolgárság kell. Rendelkezik személyazonosító igazolvánnyal és kétnyelvű úti okmánnyal. Kérheti kedvezményes honosítását.

Magyarország **oltalmazottként** kiegészítő védelemben részesíti azt a külföldit, aki nem felel meg a menekültkénti elismerés feltételeinek, de fennáll annak a veszélye, hogy származási országába történő visszatérése esetén őt súlyos sérelem érné, és nem tudja, vagy az e veszélytől való félelmében nem kívánja a származási országa védelmét igénybe venni. Az oltalmazott a menekültnél kevesebb jogosítvánnyal rendelkezik: nem választhat, és nem kérheti a kedvezményes honosítását.

A **befogadó állomáson tartózkodó menekültet és oltalmazottat** az alábbi ellátások és támogatások illetik meg:

- a befogadás anyagi feltételeinek további biztosítása (a befogadó állomáson nyújtott elhelyezés és ellátás, az utazási kedvezmények igénybevétele),
- az egészségügyi ellátás,
- az oktatási, nevelési költségek megtérítése,
- az ország végleges elhagyásának támogatása.

A **magánszálláson tartózkodó menekültet és oltalmazottat** az alábbi ellátások és támogatások illetik meg:

- az egészségügyi ellátás,
- az ország végleges elhagyásának támogatása.

A **befogadottat** a személyes gondoskodás körébe tartozó ellátások illetik meg:

- a befogadó állomáson való elhelyezés és ellátás,
- egészségügyi ellátás.

A magyar állampolgárság megszerzése (honosítás)

- 1993. évi LV. törvény a magyar állampolgárságról
- 125/1993. (IX. 22.) Korm. rendelete magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény végrehajtásáról

Kérelemre honosítható a nem magyar állampolgár, ha

- megelőző nyolc éven át folyamatosan Magyarországon lakott,
- büntetlen előéletű és vele szemben büntető eljárás nincs folyamatban,
- megélhetése, lakhatása Magyarországon biztosított,
- honosítása Magyarország közbiztonságát és nemzetbiztonságát nem sérti,
- alkotmányos ismeretekből magyar nyelven vizsgát tett.

Kedvezményesen honosítható a fentiek figyelembevételével,

- aki magyar állampolgárral legalább három éve házasságban él, vagy házassága a házastárs halálával szűnt meg,
- akinek kiskorú gyermeke magyar állampolgár,
- akit magyar állampolgár fogadott örökbe,
- akit magyar hatóság menekültként elismert, vagy
- aki hontalan,
- akinek felmenője magyar állampolgár volt,
- aki legalább tíz éve házasságban él olyan személlyel, aki az állampolgársági kérelem benyújtásának időpontjában magyar állampolgár, vagy öt éve házasságban él olyan személlyel, aki az állampolgársági kérelem benyújtásának időpontjában magyar állampolgár, és közös gyermekük született,
- aki a kérelem benyújtását megelőzően legalább öt éven át folyamatosan Magyarországon volt a lakóhelye, és az ország területén született, vagy kiskorúsága idején létesített magyarországi lakóhelyet,
- aki magyar nyelvtudását igazolja.

Az állampolgársági kérelmet a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (kerületi) hivatalához, a fővárosi és megyei kormányhivatal integrált ügyfélszolgálati a magyar konzuli tisztviselőhöz, illetve az állampolgársági ügyekben eljáró szervhez lehet benyújtani.

Migrációs státusz és ellátások						
A törvényi hatály kiterjed	foglalkoztatási támogatások (álláskeresési járadék, nyugdíj előtti álláskeresési segély stb.)	szociális támogatások (időskorúak járadéka, aktív korúak ellátása stb.)	családtámogatások biztosítási időtől és jövedelmi helyzettől függetlenül (családi pótlék, gyermekgondozást segítő ellátás stb.)	családi otthontermelési kedvezmény (CSOK)	gyermekvédelmi támogatások (gyermekvédelmi kedvezmény)	fogyatékosági támogatás
magyar állampolgár	igen	igen	igen	igen	igen	igen
EGT állampolgár három hónapnál rövidebb tartózkodással	nem	nem	nem	nem	nem	nem
EGT állampolgár három hónapnál hosszabb tartózkodással	igen	igen, de csak bejelentett lakóhellyel, azonban nem rendelkezik elegendő forrással az itt tartózkodáshoz, ha három hónapon túl időskorúak járadékában vagy aktív korúak ellátásában részesül	igen - kivéve az anyasági támogatást -, de csak bejelentett lakóhellyel	igen, de csak bejelentett lakóhellyel	igen, de csak bejelentett lakóhellyel	igen, de csak bejelentett lakóhellyel
Letelepedett	igen	igen	igen	igen	igen	igen
Bevándorolt	igen	igen	igen	igen	igen	igen
tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgár.	igen, ha legalább 6 hónapig munkaviszonyban állt Magyarországon	igen, de csak bejelentett lakóhellyel, és csak az időskorúak járadékára	igen, ha legalább 6 hónapra engedélyezték a munkavállalást	nem	nem	nem
EU Kék Kártya	nem	igen, de csak bejelentett lakóhellyel, és csak az időskorúak járadékára	igen - kivéve anyasági támogatás -, de csak bejelentett lakóhellyel	nem	nem	igen, de csak bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel
menedékes	igen	nem	nem	nem	nem	nem
menekült	igen	igen	igen	nem	igen	igen
oltalmazott	igen	igen	igen	nem	igen	nem
hontalan	igen	igen	igen	igen	igen	igen

Az egészségbiztosítási törvényben szabályozott pénzbeli ellátások (csecsemőgondozási díj, táppénz), és a megváltozott munkaképességűek ellátásai biztosítási alapú ellátások, ezek megállapítása nem a státusztól, hanem a befizetett járuléktól függ. A saját jogú és a hozzátartozói nyugdíjak megállapítását nemzetközi szerződések szabályozzák, elsősorban nem az állampolgársági státusz, hanem a befizetett járulék függvénye,